
Ας ενωθούμε στον αγώνα μας για την Τοπική Αυτοδιοίκηση

Στην Ετήσια Πρωτοχρονιάτικη Συγκέντρωσή μας, στις 21 Ιανουαρίου 1986, στο Ξενοδοχείο της Μεγάλης Βρετανίας, η πρόεδρος του Συνδέσμου μας, κ. **Α. Γιωτοπούλου-Μαραγκοπούλου** έκανε μια σημαντική ομιλία που είχε, από τη μια πλευρά, μορφή απολογισμού των κατακτήσεών μας, και από την άλλη μια αγωνιστική παρότρυνση προς τις γυναίκες για τις προσεχείς δημοτικές εκλογές. Παραθέτουμε ολόκληρη την ομιλία της κ. **Μαραγκοπούλου**.

Αγαπητές φίλες και φίλοι, τα βάσανά μας είναι πολύ παλιά. Άρχισαν από τον καιρό που μ' ένα παιδάκι του Αδάμ έφτιασαν την γυναίκα. Και βέβαια του Αδάμ δεν φάνηκε να του λείπει κανένα πλευρό, ούτε βέβαια και βιολογικά μπορεί από ένα πλευρό να γίνει άνθρωπος η γυναίκα. Αυτό βέβαια είναι συμβολικό. Επιχειρείται έτσι να δειχθεί και δείχνει την ιδέα διαφόρων εποχών, ιδίως εκείνη, αλλά λέω διαφόρων, γιατί συνεχίστηκε για πολλά χρόνια αυτή η νοοτροπία, για την θέση μας απέναντι στον άνδρα, για το ότι είμαστε δεύτερης κατηγορίας πλάσματα. Τουλάχιστον η Αθηνά και αυτή από άνδρα βγήκε, αλλά από το κεφάλι, όχι από το παιδάκι του Δία. Οι αρχαίοι Έλληνες λίγο καλύτερα μας τα είχανε φτιάξει. Μετά τόσους αιώνες, δυστυχώς, παλεύουμε αγαπητές φίλες, όπως ξέρετε όλες, για να σταματήσει η νοοτροπία ακριβώς αυτή. Η νοοτροπία του πολίτη της δεύτερης κατηγορίας.

Οι πρόοδοι αναμφισβήτητα είναι πολλές και το ξέρομε όλοι. Αρκεί να σκεφθούμε, ότι στους αρχαίους χρόνους και όχι πολύ παλιά, εδώ και από αιώνες μπορώ να σας πω, τρία ήταν τα επαγγέλματα των γυναικών. Σύζυγος, πόρνη, ή υπηρέτρια-σκλάβο. Από εκεί και πέρα άρχισε ένας αγώνας, για να υπάρχει πράγματι δυνατότητα η γυναίκα να αναπτύξει δική της δραστηριότητα. Πρέπει να πω, ότι δεν είναι αιώνες, παρά μόνο δεκαετηρίδες, που άρχισε να κλονίζεται και έχει εν μέρει κλονιστεί αρκετά η νοοτροπία, ότι ο ρόλος της γυναίκας είναι να κάνει τις καθημερινές και ενοχλητικές και χρονοβόρες φροντίδες της καθημερινής ζωής. Να είναι σκεύος ηδονής του συζύγου ή του άνδρα γενικά. Να του γεννάει νόμιμα παιδιά. Να είναι άμεμπτη βέβαια για να είναι νόμιμα τα παιδιά και να είναι σίγουρο, δεδομένου ότι με άλλο τρόπο δεν φαίνονται τα παιδιά, αν είναι του πατέρα ή όχι. Να φροντίζει και να περιποιείται τα παιδιά, αλλά και όλα τα πρόσωπα της οικογένειας που έχουν ανάγκη φροντίδας. Με άλλα λόγια να είναι μόνο βοηθητικό πρόσωπο για τη σταδιοδρομία των ανδρών.

Και μόνον αν ριζούμε μια ματιά στις πράξεις που εθεωρούντο εγκλήματα για τις γυναίκες, τώρα μιλάω και με την ειδικότητά μου ως εγκληματολόγου, θα καταλάβετε αμέσως και ποια ήταν και η θέση που είχε στην κοινωνία. Τα ιδιαίτερα εγκλήματα τα οποία κατά την κρατούσα τότε άποψη διέπρατταν οι γυναίκες και για τα οποία σκληρότατα τιμωρούνταν, ήταν συνήθως εγκλήματα τα οποία αφορούσαν τα ήθη τους. Την άμεμπτη συμπεριφορά. Το ξέρετε ότι στην Αμερική εξορίζονταν οι γυναίκες, οι οποίες καταδικάζονταν από τα δικαστήρια της Αγγλίας και της Γαλλίας; Τα γαλλικά δικαστήρια στέλνανε τις καταδικασμένες σε εξορία στη Λουιζιάνα, τα αγγλικά δικαστήρια τις στέλνανε στη Μασσαχουσέτη και σε άλλες πολιτείες υπό φρικτές συνθήκες διαβίωσης, κυρίως γιατί είχαν καταδικαστεί ως πόρνες, ή είχαν καταδικασθεί για μοιχεία εις βάρος του συζύγου τους. Αρκετές από αυτές τις πράξεις που θεωρούνταν τότε αξιόποινες και έφερναν όλες αυτές τις συμφορές και τις βαρύτερες καταδικές εναντίον των γυναικών, εξακολουθούν να θεωρούνται αξιόποινες ακόμη και σήμερα από τον ποινικό νόμο και τώρα αυτές οι αναχρονιστικές διατάξεις των ποινικών νόμων αρχίζουν να εξαλείφονται σιγά-σιγά.

Η μοιχεία θεωρήθηκε έγκλημα, όχι βέβαια για να προστατεύσει την οικογενειακή πίστη, αλλά για να εξασφαλίσει την πίστη της γυναίκας προς τον άνδρα. Άλλωστε μόνο η γυναίκα τιμωρείτο για μοιχεία και πολύ αργότερα έγιναν οι διατάξεις, έτσι ώστε να τιμωρείται και ο άνδρας, ο οποίος — ειρήσθω εν παρόδω — σπανίως τιμωρείτο.

Η άμβλωση είναι μία πράξη, η οποία ποινικοποιήθηκε, επειδή ακριβώς η γυναίκα θεωρείται ότι δεν μπορεί μόνη της να αποφασίζει, ότι δεν έχει το δικαίωμα να επιλέξει, τότε θα αποκτήσει παιδί. Θεωρείται δηλαδή, ότι δεν είναι κυρία της αναπαραγωγικής της λειτουργίας. Αν σήμερα γίνεται όλος αυτός ο αγώνας, γίνεται ακριβώς κατά την γνώμη μου, γιατί ο νομοθέτης ή-

ταν άνδρας. Εάν ο νομοθέτης ήταν γυναίκα, δεν νομίζω πως θα είχε γίνει ποτέ ποινικό αδίκημα η άμβλωση. Οι άνδρες, εάν μπορούσαν να γεννήσουν, θα το θεωρούσαν πολύ φυσικό και αυτοί ποτέ θα κάνουμε παιδί. Αλλά για τη γυναίκα, επειδή όλα είναι ετερορρυθμιζόμενα, θεωρήθηκε φυσικό και αυτό να είναι ετερορρυθμιζόμενο. Άλλωστε ο άνδρας δεν υφίσταται ούτε την ταλαιπωρία της εγκυμοσύνης, ούτε τις συνέπειες εν συνεχεία του τοκετού, της γαλουχίας κ.λπ. Όλες τις κυριότερες φροντίδες — γιατί κακά είναι τα ψέμματα — η γυναίκα εξακολουθεί και σήμερα να τις φέρει, τουλάχιστον στον πρώτο χρόνο ζωής του παιδιού. Αν επρόκειτο λοιπόν τα βάρη αυτά να τα επωμιστεί ο άνδρας, θα το θεωρούσε φυσικότερο να αποφασίζει αυτός, εάν θα κάνει παιδί και πότε.

Ο βιασμός συνήθως τελείται μόνον εναντίον των γυναικών, όπως ξέρετε. Είναι βέβαια φυσικό, η κατάσταση αυτή να έχει σαν θύματα τις γυναίκες μόνον. Εκτός από χώρους, όπου οι άνδρες είναι περιορισμένοι και όπου πάσχουν από σεξουαλική πείνα. Στις φυλακές λόγω χάριν. Εκεί οι βιασμοί είναι το καθημερινό, το σύνθημα φαινόμενο.

Εκτός όμως από τέτοιους χώρους, βεβαίως οι βιασμοί δρουν εναντίον των γυναικών και γίνεται τόσος αγώνας, όπως ξέρετε, για να μπορέσουμε αφενός μεν να ενθαρρύνουμε τις γυναίκες να καταγγέλουν αυτή την πράξη, αφετέρου δε να διώκονται και να τιμωρούνται οι δράστες. Δεν πρέπει βέβαια να ξεκινάμε, ότι πριν από λίγο καιρό ο βιασμός ήτανε — πάλι λόγω της κοινωνικής θέσης της γυναίκας — η μόνη πράξη, η οποία εθωρείτο ότι προσέδιε περισσότερη ντροπή στο θύμα παρά στο δράστη. Και γι' αυτό δεν τολμούσαν και να τον καταγγείλουν.

Τώρα η μεγάλη αλλαγή άρχισε βέβαια με την αλλαγή των κοινωνικών συνθηκών στον κόσμο και προ παντός με την εισοδο των γυναικών σε επαγγελματική εργασία.

Η γυναίκα σήμερα άρχισε να συνειδητοποιεί πλέον σε ευρεία κλίμακα, ότι η εκτέλεση 46 δισεκατομμυρίων ωρών εργασίας τον χρόνο, χωρίς αποδοχές, — αυτός είναι κατά τους υπολογισμούς του ΟΗΕ, ο αριθμός των ωρών που δουλεύουν οι γυναίκες του κόσμου χωρίς να πληρώνονται, — είναι κάτι, το οποίο δεν παρέχει ούτε εξασφάλιση της ζωής τους και της ανεξαρτησίας τους, ούτε κύρος, ούτε ασφάλεια στα γεράματά τους ή σε περίπτωση ασθένειας. Αρχίζει λοιπόν η γυναίκα να προσανατολίζεται προς αμειβόμενη εργασία. Και αρχίζει σήμερα να κατακτά την αγορά με γοργό ρυθμό. Σήμερα, οι εργαζόμενες γυναίκες στην Ευρώπη, είναι κατά μέσο όρο πάνω από 35% γιατί υπάρχουν χώρες όπως η Γαλλία που το ποσοστό των εργαζομένων με αμοιβή γυναικών είναι 50%. Λέω με αμοιβή, διότι η γυναίκα εκτός από αυτή την δουλειά, είπαμε ότι απασχολείται με μη αμειβόμενη εργασία, με δισεκατομμύρια περίπου ώρες.

τα ζουν και οι ίδιες, όχι μόνο τα μελετούν, αντικειμενικά και ψυχρά, αλλά τα έχουν ζήσει και τα ζουν.

Τα βιβλία αυτά, πρέπει να σας πω, ότι στους περισσότερους τομείς, κυρίως κοινωνιολογία, ψυχολογία, ακόμη και βιολογία κλονίζουν τις καθιερωμένες ψευδοεπιστημονικές διδασκαλίες των ανδρών επιστημόνων. Και όμως, είμαστε ακόμη στην αρχή, αυτής της τεράστιας αλλαγής. Και νομοθετικά μέτρα έχουν ληφθεί σημαντικά και οι διεθνείς οργανισμοί έχουν υιοθετήσει τα αιτήματά μας, ουσιαστικά. Αλλά πρέπει να αλλάξει η νοοτροπία, πρέπει όλα αυτά να αφομοιωθούν, να εφαρμοσθούν στην πράξη. Κάθε μια μας έχει να κάνει ακόμη ένα φοβερό αγώνα. Μέσα της πρώτον, με το περιβαλλον της δεύτερον.

Ο ισχυρισμός ότι κατακτήθηκε η ισότητα είναι συγχωρητέος μόνο σ' αυτούς, που δεν ασχολήθηκαν σοβαρά με το θέμα και που εξέταζαν και εξετάζουν επιφανειακά τα πράγματα.

βγαζαν πέρα επιτυχώς, εάν ήταν υποχρεωμένοι να το κάμουν. Είναι απαραίτητη ανάγκη λοιπόν γι' αυτό το λόγο να αλλάξει και η θέση της γυναίκας μέσα στην οικογένεια, στην πράξη, να σταματήσει αυτή η νοοτροπία της μοναδικής υπευθυνότητας της γυναίκας για το νοικοκυριό και για τα παιδιά. Είναι απαραίτητο όλα τα μέλη της οικογένειας, να μοιράζονται τις ευθύνες μέσα στο σπίτι, εάν θέλουμε η εργαζόμενη γυναίκα, όχι απλώς να βγάζει ένα μισθό, αλλά να σταδιοδρομεί πράγματι, σύμφωνα με την ικανότητά της, όπως σταδιοδρομεί ο άνδρας.

Εκεί όμως που είναι το πιο αδύνατο σημείο στη θέση των γυναικών ακόμη σήμερα, είναι στην πολιτική ζωή και στο δημόσιο βίο. Σήμερα, πρέπει να σας πω, ότι στις περισσότερες χώρες εξακολουθεί να είναι πολύ μικρό το ποσοστό των γυναικών, οι οποίες, συμμετέχουν στη βουλή και τις κυβερνήσεις. Εκτός από τις Σκανδιναβικές χώρες, που έχουν ένα ποσοστό

Η κ. Μαραγκοπούλου κατά την ομιλία της. Αριστερά της ο κ. Νόστραντ του ΟΗΕ, η πρόεδρος της ΟΓΕ κ. Σακελλαρίδη, η πρόεδρος των Ελληνίδων Νοικοκυρών κ. Σακκά. Από δεξιά, η κ. Λάμψα, η δημοσιογράφος κ. Λίνα Αλεξίου και η βουλευτής του ΠΑΣΟΚ κ. Λαμπράκη.

Τις τελευταίες δεκαετηρίδες τα βήματα της προόδου, είναι καταπληκτικά. Αρκεί να σας πω, ότι σε τριάντα χρόνια οι γυναίκες, οι οποίες σπουδάζουν τώρα και μπαίνουν σε όλους τους κλάδους, έγραψαν περισσότερα βιβλία σε τριάντα χρόνια, παρά σε τριάντα αιώνες!

Σήμερα η επιστήμη, στους κλάδους κυρίως που έχει σχέση με την γυναίκα, έχει κυριολεκτικά αλλάξει όλους. Εμφανίζονται νέες θέσεις. Εκείνα τα οποία πριν, κατά φαντασίαν, οι άνθρωποι, οι άνδρες τα θεωρούσαν ως αισθήματα ή συναισθήματα ή βιολογικές αντιδράσεις σε ορισμένα φαινόμενα των γυναικών, σήμερα έρχονται οι γυναίκες βιολόγοι και τα εξετάζουν, αφού

Η ισότητα στο επάγγελμα, η οποία όσο πάει πραγματοποιείται, χωρίς την πραγματοποίηση ισότητας και μέσα στην οικογένεια στην πράξη, όχι απλώς με το νόμο που έγινε ήδη, αποτελεί για μερικές φεμινίστριες παγίδα για τις γυναίκες. Οι γυναίκες, εάν έχουν επαγγελματική δραστηριότητα όμοια με των ανδρών, και συγχρόνως εξακολουθούν να φέρουν όλα τα παλαιά φορτία των παραδοσιακών ρόλων, τότε βεβαίως το μόνο που έχουν πετύχει, είναι το να προσθέσουν και νέες ευθύνες στις ήδη υπάρχουσες. Και η πραγματικότητα είναι, ότι πρέπει για να τα βγάλουμε πέρα, να κάνουν προσπάθειες, υπεράνθρωπες, τις οποίες δεν ξέρω, πόσοι άνδρες θα τις έ-

20%-30%, όχι μόνον στις βουλές, αλλά και στις κυβερνήσεις υψηλό ποσοστό, το 1/3 περίπου των υπουργών. Στην Ευρώπη μέσα τώρα, αν πάρουμε τα στοιχεία — παίρνω τα στοιχεία από το Συμβούλιο της Ευρώπης — η Ισπανία έχει στη βουλή μόνο ένα 4,8%, η Ελλάδα 4,3% και τελευταία μην απορήσετε έρχεται η Αγγλία, αυτή η κοιτίδα του γυναικείου κινήματος άλλοτε. Αυτή όπου πρωτοπαρουσιάστηκε άλλοτε το κίνημα για την γυναικεία ψήφο. 3,5% έχουν οι γυναίκες σήμερα στην Αγγλία, στη Βουλή. Βέβαια, έχει γυναίκα πρωθυπουργό που αυτό βέβαια είναι πάρα πολύ σημαντικό, αλλά η ίδια, από την πρώτη μέρα που ανέλαβε, δήλωσε ότι αυτή δεν είναι φεμινίστρια.

Γενικά θα μπορούσαμε να χωρίσουμε τις χώρες της Ευρώπης σε δύο κατηγορίες. Ενώ βέβαια του Συμβουλίου της Ευρώπης, που είναι 21 κράτη. Μία Ομάδα όπου έχει μείνει στάσιμος ο αριθμός, ίσως και ελαφρά μειωμένος. Είναι η Γαλλία, η Δυτική Γερμανία, η Ιταλία και η Τουρκία. Και μία Ομάδα που έχει αύξηση, διαφόρων βαθμών αύξησης.

Υπάρχουν χώρες, όπου η αύξηση είναι 100% και αυτή είναι η Ολλανδία. Υπάρχουν χώρες που αυτή η αύξηση είναι σε μια δεκαετία και μόνο, 65% Νορβηγία και Δανία. Η Ελβετία, όπως ξέρετε, είναι η τελευταία χώρα, όπου οι γυναίκες πήρανε ψήφο. Και μάλιστα υπάρχουν και ένα-δύο καντόνια, όπου στις εκλογές του καντονιού οι Ελβετίδες δεν ψηφίζουν, ψηφίζουν στις ομοσπονδιακές εκλογές, αλλά όχι στον καντονιού. Και όμως, η Ελβετία έχει μία γυναίκα υπουργό. Δεν είναι λίγο, όταν όλοι-όλοι οι υπουργοί στην Ελβετία είναι επτά. Μάλιστα επτά. Και η γυναίκα αυτή, η υπουργός της Δικαιοσύνης και της Αστυνομίας, θα γίνει πρόεδρος, διότι εκεί ο πρόεδρος της Ελβετίας γίνεται κατά σειρά, κατά διαδοχή. Άρα η κυρία αυτή, η κυρία Κώκ, θα γίνει πρόεδρος της Ελβετικής Δημοκρατίας, παρόλο που οι γυναίκες πήρανε πρόσφατα την ψήφο.

Αλλά εκτός απ' αυτές τις θέσεις, θέσεις εξουσίας είναι κι άλλες. Εκτός δηλαδή από τις θέσεις των βουλευτών και των υπουργών. Θέσεις εξουσίας είναι κυρίως οι θέσεις στις οποίες υπάρχει δικαίωμα αποφασιστικό. Αυτές όσο περνάει ο καιρός έχουν μεγαλύτερη σημασία, για τον λόγο ότι οι τεχνοκράτες επηρεάζουν πολύ περισσότερο από άλλοτε τη δημόσια ζωή. Και όμως και σ' αυτές τις θέσεις, παρόλο που είναι δημόσιοι υπάλληλοι γυναίκες πάρα πολλές, παρόλο που είναι και στους Διεθνείς Οργανισμούς γυναίκες πάρα πολλές, είναι πολύ χαμηλό το ποσοστό των γυναικών που κατέχουν υψηλές θέσεις, δηλαδή θέσεις, όπου παίρνονται ακριβώς οι αποφάσεις, το ποσοστό των ανωτάτων θέσεων στην Ευρώπη που κατέχονται από γυναίκες, φθάνει το 5 με 10%.

Και τώρα ερχόμαστε στους Δημοτικούς και Κοινοτικούς συμβούλους, των οποίων το ποσοστό ποικίλλει πολύ, από χώρα σε χώρα. Οι Σκανδιναβικές χώρες στην Ευρώπη, έρχονται πάλι πρώτες σε ποσοστό. Είναι πράγματι υψηλό. Μπορώ να σας πω, ότι είναι περίπου μισές. Εμείς είμαστε μεταξύ των χωρών που έχουμε το χαμηλότερο ποσοστό, για να μη σας πω ότι έχουμε το χαμηλότερο στα χαμηλότερα. Στις αστικές περιοχές κυρίως, οι γυναίκες που ασχολούνται με τα Δημοτικά και Κοινοτικά πράγματα είναι πάντα βέβαια περισσότερες από τις γυναίκες των αγροτικών περιοχών που είναι πάντα λιγότερες. Οι γυναίκες δηλαδή πρόεδροι Κοινοτήτων, είναι λιγότερες από τις γυναίκες Δημάρχους και κυρίως οι Κοινοτικοί Σύμβουλοι είναι εν σχέσει με τον πληθυσμό, βέβαια, λιγότερες από τους

Δημοτικούς Συμβούλους.

Θέλετε να μάθετε τα ελληνικά ποσοστά; Τα στοιχεία είναι ατελή δυστυχώς. Το υπουργείο των Εσωτερικών μας έχει δώσει μερικά στοιχεία για τα οποία και το ίδιο εκφράζει αμφιβολίες, γιατί δεν έχει κάνει καταμετρήσεις. Το Συμβούλιο Ισότητας έχει εκδώσει ένα βιβλίο, το οποίο έχει μερικά στοιχεία, τα οποία εξακριβώσα ότι δεν είναι σωστά. Πρώτα απ' όλα δεν είναι σωστά, διότι προσπαθούμε να κάνουμε μια σύγκριση και το βιβλίο αυτό και εμείς μεταξύ του 1978, και του 1982, δηλαδή η δούμε αν αυξάνεται ή ελαττώνεται ο αριθμός των Δημάρχων, Προέδρων των Κοινοτήτων, Δημοτικών και Κοινοτικών συμβούλων. Λοιπόν νομίζω, ότι αυτό το βιβλίο εδώ, πρώτα απ' όλα αναφέρεται στις Δημοτικές Εκλογές του 81, δεν έχουν γίνει ποτέ δημοτικές εκλογές το 81. Έγιναν στις 17 Οκτωβρίου του 82 αυτές προφανώς θα εννοεί. Νομίζω, ότι η σπλή των αποτελεσμάτων του 81, όπως αναφέρεται εδώ, είναι του 78 και τανάπαλι.

Λοιπόν, με τα ατελή στοιχεία που μας έδωσε το υπουργείο Εσωτερικών εμφανίζεται ότι το 1978 ήταν οι άνδρες δήμαρχοι 276 και οι γυναίκες δημαρχίνες 6. Οι πρόεδροι Κοινοτήτων, οι άνδρες 5.720 και οι γυναίκες κατά μεν τα στοιχεία του υπουργείου μία, κατά δε τα στοιχεία τα άλλα που δίνει το Συμβούλιο Ισότητας και νομίζω ότι πρέπει να είναι οπωσδήποτε ως προς αυτό τον αριθμό, είναι 4. Ξέρετε τι σημαίνει αυτό; Ένα ασήμαντο ποσοστό, περίπου 2%. Τώρα θέλετε να ακούσετε και το ποσοστό των Προέδρων των Κοινοτήτων το 1978; Ένα 10%, δηλαδή ένα χιλιοστό. Οι Δημοτικοί Σύμβουλοι ήταν, όπως προκύπτει σε μας, για το 78, 52%. Κοινοτικοί σύμβουλοι, 4/18%, δηλαδή 4%. Τώρα να δούμε του 82. Μήπως διορθώθηκε η κατάσταση. Το 82 είναι οι μεν γυναίκες Δήμαρχοι 4 στους 276, δηλαδή 1,4%. Πρόεδροι Κοινοτήτων 8/100%, δηλαδή 3 χιλιοστά και κάτι. Δημοτικοί σύμβουλοι 7% και Κοινοτικοί σύμβουλοι 1%.

Δεν νομίζω, ότι αυτοί οι αριθμοί είναι τέτοιοι, ώστε να ικανοποιήσουν κανέναν. Νομίζω, ότι είναι λυπηρή κατάσταση, διότι τα δημοτικά και κοινοτικά συμβούλια, είναι ακόμα περισσότερο εύκολα για τις γυναίκες και πολύ περισσότερο προσιδιάζουν στις γνώσεις τους. Μία Κοινότητα και ένας δήμος, είναι ένα μεγάλο νοικοκυριό. Και μάλιστα είναι και μία άσκηση εξουσίας, στην οποία εξασκείται η γυναίκα, η οποία μπορεί να μπει αργότερα εις την καθαυτό πολιτική ζωή. Νομίζω, ότι ειδικά στους Δήμους και Κοινοότητες έπρεπε η συμμετοχή να είναι ασυγκρίτως υψηλότερη.

Θέλω να δω, ποιοί είναι οι λόγοι που απομακρύνουν τόσο τις γυναίκες, από αυτά τα δημόσια αξιώματα, είτε της Τοπικής Αυτοδιοίκησης, είτε της Κυβέρνησης, στη Νομοθετική ή στην Εκτελεστική εξουσία. Εγώ νομίζω, ότι υπάρχουν ορισμένοι λόγοι,

που αφορούν τη γυναίκα. Όλοι βέβαια οι λόγοι κατ' εμέ προκύπτουν από την κοινωνία, από τις κοινωνικές συνθήκες, τις κοινωνικοοικονομικές συνθήκες και το ρόλο που η κοινωνία νομίζει, ότι πρέπει να παίζει η γυναίκα και βέβαια και η ίδια η γυναίκα το θεωρεί ότι έτσι είναι.

Υπάρχουν όμως, πάντως, μερικοί λόγοι, οι οποίοι αναφέρονται κυρίως στο πρόσωπο της γυναίκας και μερικοί λόγοι που αναφέρονται κυρίως στη στάση των κομμάτων.

Από την γυναικεία πλευρά, νομίζω ότι ο πρώτος λόγος είναι η **υπερφόρτωση** των γυναικών, που γι' αυτό αποφεύγουν να αναμειχθούν σε τέτοιες και άλλες δραστηριότητες. Ένας άλλος λόγος είναι η **αναστολή** της ίδιας της γυναίκας λόγω των παιδιών στερεότυπων. Διστάζει ακόμα η Ελληνίδα να μπει στην πολιτική. Διστάζει. Δεν έχει ακόμη υπερνικήσει την διάκριση μεταξύ ανδρικών και γυναικείων επαγγελματιών και δραστηριοτήτων γενικά. Είναι ακόμη όμως και ένας κάποιος άλλος λόγος. Η γυναίκα ακόμη ακριβώς επειδή δεν έχει ανακατευτεί, σε όλα αυτά, έχει κάτι το περισσότερο ασυμβίβαστο, το περισσότερο αδιάφορο από τον άνδρα. Αισθάνεται κάποια απωθητική στάση, κάποιο απωθητικό συναίσθημα απέναντι στα κομματικά παρασκήνια και στην κατάσταση που βασιλεύει στα διάφορα κόμματα. Τώρα από την πλευρά των κομμάτων, ποιοί είναι οι λόγοι.

Πρώτα απ' όλα νομίζω ότι ο κυριότερος λόγος είναι μια ολιγαρχική διοίκηση στα περισσότερα κόμματα από την έννοια ότι οι άνδρες, ορισμένος αριθμός μάλιστα ανδρών, κατέχουν την εξουσία και αυτοί κανονίζουν. Κανονίζουν δε με δύο σκέψεις, το αν θα βάλουν γυναίκα ή όχι. Πρώτα, προτιμούν όσο είναι δυνατόν, αφού τις είχαν ίσαμε τώρα οι ίδιοι τις θέσεις αυτές, να μη τις δώσουν σε άλλους ανταγωνιστές που είναι οι γυναίκες. Αλλά ύστερα, νομίζω, ότι προβάλλουν, δεν ξέρω μέχρι πού το πιστεύουν, ότι οι γυναίκες είναι λιγότερο δραστήριες στην πολιτική ζωή από τους άνδρες και ακόμη ότι υπάρχει κάποιος μισογυνισμός στην κοινή γνώμη και ότι επομένως δεν συμφέρει το κόμμα να μεταχειριστεί γυναίκες, να χρησιμοποιήσει γυναίκες. Εδώ θα σας διαβάσω, την γνώμη της Υβέτ Ρουντύ, η οποία είναι υπουργός των Γυναικείων Υποθέσεων στη Γαλλία και η οποία έχει ασχοληθεί πάρα πολύ με την πολιτική ζωή, την έζησε καλά, και τα παρασκήνια και όλα, και η οποία λέει τα εξής για την στάση των ανδρών απέναντι των γυναικών που πολιτεύονται και για την δύναμη που έχουμε στην ουσία εμείς οι γυναίκες: «Ας μη ξεγελιόμαστε, δεν έχουμε πραγματική δύναμη, ευτυχία, διανύουμε ακόμη τη φάση, κατά την οποία οι γυναίκες που προσπαθούν να διανοιξουν δρόμο, σε πεδία που ως τώρα ήταν απαγορευμένα σε αυτές, θεωρούνται ως φαινόμενα των οποίων η παρουσία είναι αποτέλεσμα κάποιου είδους συμβιβασμού. Δηλαδή, οι άν-

δρες που κατέχουν την εξουσία, οι ισχυροί, τις ανέχονται. Αρκεί να μην στοχεύουν πάρα πολύ μακριά τις απαιτήσεις τους και τις επιθυμίες τους για ευτυχία. Κι αυτοί που αποδέχονται να επιθυμούν την αλλαγή, την πρόοδο και την διοίκηση των γυναικών, όσο και αν είναι γενναιόφρονες, οι προθέσεις τους δεν είναι λιγότερο ανήθικες μ' αυτόν τον ανταγωνισμό και θα ήταν ευτυχείς αν δεν υπήρχε». Αυτή είναι η πραγματική κατάσταση για την στάση των ισχυρών, δηλαδή των κατεχόντων την εξουσία απέναντι των γυναικών.

Τι πρέπει να γίνει;

Κυρίες και κύριοι, αγαπητές φίλες, μόλις τέλειωσε η δεκαετία της γυναίκας. Οι δημοτικές εκλογές είναι εμπρός. Είναι μια καλή ευκαιρία για να αποδείξουμε ότι η ένωσή μας, μπορεί να επιβάλλει την βελτίωση της θέσης μας και σ' αυτόν τον τομέα.

Συμμερίζομαι την γνώμη της Ρουντύ αλλά εγώ πιστεύω ότι η δύναμή μας, αν ενωθούμε, είναι πολύ μεγάλη. Το γυναικείο κίνημα αποτελείται από σωματεία τα οποία δεν είναι απλώς ομάδες θεωρητικών συζητήσεων για θέματα αναφερόμενα στην προβληματική της υπόθεσης. Είναι κατά κύριο λόγο ομάδες αγώνα. Ομάδες πίεσης προς την εξουσία και τα πολιτικά κόμματα για την πραγματοποίηση των αλλαγών εκείνων που θα κάνουν πραγματικότητα την ισότητα.

Ο τομέας τον οποίο η ισότητα χωλαίνει πολύ και αλλού, αλλά ιδίως και στη χώρα μας, είναι όπως είπαμε η δημόσια θέση. Η ενεργός συμμετοχή των γυναικών σ' αυτή, είναι όπως είπαμε, απογοητευτικά μικρή στην Ελλάδα. Η γυναικεία συμμετοχή είναι μηδαμινή. Αυτό το σημείο πρέπει να συγκεντρώσει την προσοχή όλων των γυναικών οργανώσεων.

Κάνω λοιπόν έκκληση, σε όλα τα γυναικεία σωματεία να αναλάβουμε από κοινού πανελλήνια εκστρατεία για την πλούσια συμμετοχή γυναικών υποψηφίων στις προσεχείς δημοτικές εκλογές. Δεν επιτρέπεται να αφήσουμε να επαναληφθεί η απογοητευτική κατάσταση των βουλευτικών εκλογών.

Καλώ λοιπόν όλα τα γυναικεία σωματεία και ευτυχώς εδώ είναι αντιπρόσωποι όλων σχεδόν των γυναικείων σωματείων να συγκροτήσουμε μια επιτροπή αγώνα για τις δημοτικές εκλογές. Κάθε σωματείο με την συμμετοχή του σ' αυτόν τον αγώνα θα αποδείξει το μέτρο της συναίσθησης ευθύνης του ως φορέας του γυναικείου κινή-

ματος. Ιδεολογικές, πολιτικές διαφορές δεν έχουν θέση σ' ένα αυτόνοτο κοινό αίτημα όλων μας σ' αυτό το σημείο. Μπορεί να έχουμε τις διαφορές μας, και τις έχουμε, αλλά είναι ορισμένες θέσεις κοινές για όλα. Και σ' αυτές τις κοινές θέσεις μόνο η ένωσή μας θα μπορέσει να φέρει αποτέλεσμα. Ελπίζω, ότι σύντομα θα έχουμε την ευχαρίστηση όλα τα γυναικεία σωματεία, να σας αναγγείλουμε από τον Τύπο τη συγκρότηση της Επιτροπής αυτής.

Και μ' αυτήν την τελευταία μου φράση τελειώνω με την ευχή: Πολλές γυναίκες δημαρχίνες, δημοτικοί σύμβουλοι, κοινοτικοί σύμβουλοι το 1986.
